

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain ja merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain ja merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta (HE 251/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Liikenne- ja viestintävaliokunta (LiVM 2/2021 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) 3, 4, 10 ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 § laissa 992/2018, 4 § osaksi laeissa 967/2008, 940/2016 ja 338/2018, 10 § osaksi laissa 940/2016 ja 27 § laissa 994/2015, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *matkustaja-aluksella* alusta, joka saa kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa;
- 2) *lastialuksella* sellaista alusta, joka ei ole matkustaja-alus;
- 3) *hinaajalla* tai *työntäjällä* sellaista lastialusta, joka on tarkoitettu hinaamiseen tai työntämiseen ja jota pääasiassa käytetään kuljettamiseen;
- 4) *meriliikenteellä* merialueella tapahtuvaa matkustajien tai lastin kuljettamista sekä hinaamista tai työntämistä; pääasiassa satamissa suoritettavat hinaus- tai työntämistoiminnot taikka moottorikäyttöisten alusten avustaminen satamaan eivät ole meriliikennettä;

Eduskunnan vastaus EV 9/2021 vp

5) *matkustajalla* jokaista muuta henkilöä kuin aluksen päällikköä tai laivaväkeen kuuluvaa tai muuta, missä ominaisuudessa tahansa alukseen toimeen otettua tai siinä aluksen lukuun työskentelevää henkilöä; matkustajien lukumäärään ei kuitenkaan lueta yhtä vuotta nuorempia lapsia;

6) *pääasiassa ulkomaan meriliikenteessä olevalla aluksella* alusta, joka on kalenterivuoden aikana yli puolet toiminta-ajastaan meriliikenteessä Suomen ja ulkomaan satamien välillä tai Suomen aluevesien ulkopuolella mukaan lukien Saimaan kanavan kautta tapahtuva liikenne;

6 a) *pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevalla aluksella* alusta, joka on kalenterivuoden aikana yli puolet toiminta-ajastaan meriliikenteessä Suomen aluevesillä suomalaisten satamien välillä;

7) *tukivuodella* yhtä kalenterivuotta;

8) *tukiviranomaisella* Liikenne- ja viestintävirastoa;

9) *kauppa-alusluettelolla* tukiviranomaisen pitämää luetteloa niistä aluksista, jotka voivat hakea tämän lain mukaista tukea;

10) *toiminta-ajalla* sitä osaa kalenterivuodesta, jonka alus on ollut kauppa-alusluettelossa, lukuun ottamatta aluksen telakointiaikoja ja miehittämättömänä satamassa oloa.

4 §

Aluksen merkitseminen kauppa-alusluetteloon

Tukiviranomaisen on hakemuksesta merkittävä kauppa-alusluetteloon sellainen Suomessa rekisteröity:

1) matkustaja-alus, lastialus, hinaaja tai työntäjä, joka on tarkoitettu tukivuotena toimimaan pääasiassa ulkomaan meriliikenteessä;

2) lastialus, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500 ja joka on katsastettu itämerenliikenteeseen, lähiliikenteeseen, euroopanliikenteeseen tai kaukoliikenteeseen ja joka on tarkoitettu tukivuotena toimimaan pääasiassa kansainväliselle kilpailulle alttiissa kotimaan meriliikenteessä;

3) hinaaja tai työntäjä, jonka bruttovetoisuus on vähintään 300 ja joka on katsastettu itämerenliikenteeseen, lähiliikenteeseen, euroopanliikenteeseen tai kaukoliikenteeseen ja joka on tarkoitettu tukivuotena toimimaan pääasiassa kansainväliselle kilpailulle alttiissa kotimaan meriliikenteessä.

Hakemuksen voi tehdä aluksen suomalainen omistaja tai ulkomaisen omistajan Suomeen rekisteröidyllä aluksella varustamotoimintaa harjoittava suomalainen työnantaja.

Alusrekisterinpitäjän Ahvenanmaalla on hakemuksesta merkittävä Ahvenanmaalla alusrekisteriin merkitty alus kauppa-alusluetteloon tässä pykälässä mainituilla edellytyksillä.

10 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tukiviranomaisen tulee myöntää tässä laissa tarkoitettu tuki, jos:

1) alus on ollut merkittynä kauppa-alusluetteloon sen ajan, jolta tukea haetaan ja se on täyttänyt kauppa-alusluetteloon merkitsemisen edellytykset sen ajan, jolta tukea haetaan;

2) aluksen miehistökustannukset on saatettu työmarkkinaosapuolten sopimalla tavalla sellaiselle tasolle, että ne mahdollistavat kansainvälisesti kilpailukykyisen toiminnan meriliikenteessä, kun lisäksi otetaan huomioon tässä laissa tarkoitettu tuki;

Eduskunnan vastaus EV 9/2021 vp

3) alus on toiminut tukivuoden aikana pääasiassa ulkomaan meriliikenteessä, tai 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu alus on toiminut tukivuoden aikana pääasiassa kansainväliselle kilpailulle alttiissa kotimaan meriliikenteessä tai ulkomaan meriliikenteessä;

4) aluksella työskentelevien merenkulkijoiden verot ja työnantajamaksuja on maksettu Suomeen; sekä

5) aluksen miehistökustannusten alentamiseksi ei tukijakson aikana makseta muita kuin tämän lain tai valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla myönnettäviä tukia.

Säännöllistä matkustajaliikennettä Euroopan unionin satamien välillä harjoittavalla matkustaja-aluksella myönnetään tukea vain Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisten osalta.

Hinaajalla ja työntäjällä myönnetään tukea 11 ja 12 §:n mukaisesta tuen määrästä vain osuus, joka vastaa meriliikenteen osuutta tukijaksosta.

Jos aluksen omistajalla tai aluksen muulla varustamotoimintaa harjoittavalla työnantajalla ei rahtaussopimukseen perustuen ole määräysvaltaa aluksen liikennöintiin sopimusjaksolla, tukea myönnetään myös siltä meriliikenteeksi luettavalta odotusajalta, jonka alus muuten kuin omasta syystä odottaa alukselle määrätyn vähimmäismiehityksen mukaisessa täydessä valmiudessa lastin tai matkustajien kuljetustoimeksiantoa. Hinaajalla ja työntäjällä odotusajalta tukea myönnetään kuitenkin vain osuus, joka vastaa meriliikennepäivien osuutta tukijaksolla.

27 §

Muutoksenhaku

Tukiviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen tuen takaisinperintää koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, tukiviranomaisella on oikeus valittaa hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut tukiviranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Tukiviranomaisen tämän lain mukaisesti määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin valtion maksuperustelain 11 b §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 356/2010, 765/2011 ja 941/2016, seuraavasti:

4 §

Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Tätä lakia sovelletaan työntekijään, joka tekee merityösopimuslaisia tarkoitettua työtä:

- 1) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa;
- 2) merellä ansiotarkoituksessa toimivassa suomalaisessa pelastus- tai kalastusaluksessa;
- 3) muunlaisessa suomalaisessa jäänmurtaja-aluksessa kuin satamajäänmurtaajassa;
- 4) sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaisessa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella kauppa-alusluetteloon;

- 5) suomalaisessa aluksessa, jota käytetään järjestelmälliseen merenmittaustoimintaan kansainväliselle kilpailulle alttiissa meriliikenteessä;

- 6) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, joka on pääasiassa ilman miehistöä vuokrattu ulkomaiselle laivanvarustajalle edellyttäen, että työntekijä on työsuhteessa laivan omistajaan tai tämän käyttämään työnantajaan; ja

- 7) työnantajan määräyksestä väliaikaisesti muulla kuin 1—6 kohdassa tarkoitetuissa aluksissa.

Tätä lakia sovelletaan myös työntekijään, joka tekee merityösopimuslaisia tarkoitettua työtä vastaavaa työtä:

- 1) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa, jonka suomalainen laivanvarustaja on vuokrannut pääasiassa ilman miehistöä edellyttäen, että työntekijä on työsuhteessa laivanvarustajaan tai sen käyttämään muuhun työnantajaan;

- 2) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa, kun työntekijään sovelletaan Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella;

- 3) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa edellyttäen, että hän on lähetetty työntekijänä työsuhteessa suomalaiseen työnantajaan; ja

- 4) suomalaisen yhtiön ulkomaisen tytäryhtiön omistamassa ulkomaisessa ulkomaanliikenteeseen käytettävässä aluksessa edellyttäen, että työntekijä on Suomen kansalainen tai Suomessa asuva ja että suomalainen emoyhtiö on antanut eläkekassalle sitoumuksen tai sen hyväksymän vakuuden eläkevakuutusmaksun suorittamisesta; eläkekassan hallitus voi hakemuksesta hyväksyä tämän lain piiriin samoilla edellytyksillä myös muun ulkomaisen yhtiön palveluksessa olevan edellä tarkoitettua työntekijän edellyttäen, että suomalaisilla yhtiöillä on ehdoton määräämisvalta sanotussa yhtiössä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 9/2021 vp

Lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2017 lähtien merityösopimuslaissa tarkoitettua työtä sellaisessa suomalaisessa aluksessa tekevään työntekijään, jota käytetään järjestelmälliseen merennmittaustoimintaan kansainväliselle kilpailulle alttiissa meriliikenteessä.

Helsingissä 23.2.2021

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri